

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка
Кафедра дошкільної і початкової освіти

А. П. Колишкіна

НАВЧАЛЬНА ПРОПЕДЕВТИЧНА ПРАКТИКА В ЗЗСО (виховні заходи)

Методичні рекомендації з навчальної пропедевтичної
практики в ЗЗСО (виховні заходи) для здобувачів вищої
освіти першого (бакалаврського) рівня
спеціальності 013 Початкова освіта

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Кафедра дошкільної і початкової освіти

А. П. Колишкіна

НАВЧАЛЬНА ПРОПЕДЕВТИЧНА ПРАКТИКА В ЗЗСО (виховні заходи)

Методичні рекомендації з навчальної пропедевтичної
практики в ЗЗСО (виховні заходи) для здобувачів вищої
освіти першого (бакалаврського) рівня
спеціальності 013 Початкова освіта

Суми
СумДПУ імені А. С. Макаренка
2023

К60

*Рекомендовано вченою радою Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка
(протокол № 10 від 24.04.2023 р.).*

Рецензенти:

Бойченко М. А. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедру педагогіки Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Кондратюк С. М. – кандидат педагогічних наук, професор, директор Навчально наукового інституту педагогіки і психології Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Колишкіна А. П.

К60 Навчальна пропедевтична практика в ЗЗСО (виховні заходи) : методичні рекомендації з навчальної пропедевтичної практики в ЗЗСО (виховні заходи) для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 013 Початкова освіта. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2023. – 40 с.

У методичних рекомендаціях пропонується організація навчальної пропедевтичної практики в ЗЗСО (виховні заходи). Представлена програма практики, в якій висвітлюється мета, завдання і зміст практики. Поданий перелік і зразок оформлення звітної документації, а саме, звіт і щоденник здобувача освіти з навчальної пропедевтичної практики в ЗЗСО (виховні заходи).

Методичні рекомендації розраховані для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня другого року навчання спеціальності 013 Початкова освіта, а також будуть корисними для викладачів і методистів, учителів закладів загальної середньої освіти.

© Колишкіна А.П., 2023

© СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2023

З М І С Т

Розділ I. Програма навчальної пропедевтичної практики в ЗЗСО

(виховні заходи).....	5
Вступ.....	5
Мета та завдання навчальної пропедевтичної практики	6
Зміст навчальної пропедевтичної практики.....	11
Організація проведення практики.....	13
Критерії оцінювання діяльності здобувачів освіти в період проходження практики	15
Звітна документація та підведення підсумків навчальної пропедевтичної практики в ЗЗСО	18
Розділ II. Звітна документація з навчальної пропедевтичної практики в ЗЗСО (виховні заходи).....	21
Зразок оформлення звіту здобувача вищої освіти-практиканта	21
Зміст щоденника навчальної пропедевтичної практики	23
Зразок оформлення щоденника навчальної пропедевтичної практики...	24
Орієнтовна схема психолого-педагогічної характеристики класу	35
Орієнтовна схема психолого-педагогічної характеристики на учня	37
Список використаних джерел.....	39

РОЗДІЛ I
ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ПРОПЕДЕВТИЧНОЇ ПРАКТИКИ В ЗЗСО
(ВИХОВНІ ЗАХОДИ)

ВСТУП

Педагогічна практика – це важлива складова у підготовці здобувачів вищої педагогічної освіти до майбутньої професії вчителя початкових класів. Практика надає можливість побачити, як теоретичні знання застосовуються на практиці та дозволить отримати великий досвід роботи з дітьми, спонукає до активності, творчості, орієнтує на індивідуальний стиль педагогічної майстерності.

Пропедевтика – це наука про виховання і навчання. Початкові класи є дуже важливим періодом у житті кожної дитини, тому роль здобувача вищої освіти як вчителя полягає не лише у передачі знань, а й у формуванні особистості дитини, її моральних цінностей та соціальних навичок. Пропедевтичний етап практики в ЗЗСО здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти другого року навчання відбувається на ґрунті засвоєння змісту психолого-педагогічних дисциплін: психології, педагогіки, методик навчання освітніх галузей. Елементи практичних навичок формуються у здобувачів вищої освіти в ході практичних занять з педагогіки, методик навчання освітніх галузей в початкових класах. Тому під час практики створюються умови для поглиблення набутих фахових, педагогічних знань та вмій.

Особливістю цього виду практики є формування готовності майбутнього вчителя до професійного самопізнання, гармонійної внутрішньої інтеграції. Навчальна пропедевтична практика проводиться в закладах загальної середньої освіти відповідно до вимог навчального плану: загальна кількість годин – 90 (3 кредити); тривалість практики – 2 тижні в IV семестрі.

Навчальна практика є для студента відмінним досвідом у підготовці до майбутньої професії вчителя та допоможе зробити вибір на користь цієї чудової та важливої професії.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОПЕДЕВТИЧНОЇ ПРАКТИКИ

Мета навчальної пропедевтичної практики в ЗЗСО (виховні заходи) – є розвиток внутрішньої установки на педагогічну професію (розвиток педагогічної позиції), а саме: формування вмінь планувати і проводити позаурочні виховні заходи з учнями класу, групи подовженого дня; накопичення уявлень про характер і зміст позакласної виховної діяльності та функціональних обов'язків учителів; вивчення специфіки організації виховної роботи в умовах роботи закладів загальної середньої освіти за концепцією Нової української школи; оволодіння методами і прийомами вивчення вікових та індивідуальних особливостей школярів.

Навчальна пропедевтична практика (виховні заходи) дає можливість здобувачам вищої освіти ознайомитися з діяльністю вчителя як вихователя, особливостями системи виховної роботи в закладі загальної середньої освіти, змістом, формами і методами виховної роботи з учнями молодшого шкільного віку. Сучасна школа потребує змін в освітньому процесі з урахуванням вимог Нової української школи, зокрема під час виховної роботи з учнями. Плануючи виховні заходи, важливо включати у виховну діяльність початкових класів ранкові зустрічі, ігрову діяльність з конструктором LEGO, елементи інтегрованих занять.

Завдання навчальної пропедевтичної практики в ЗЗСО (виховні заходи):

- ознайомитися з навчально-матеріальною базою закладу загальної середньої освіти та шкільною документацією;
- ознайомитися з педагогічним колективом, системою роботи класного керівника (вчителя початкових класів), вихователя групи подовженого дня;
- вивчати психолого-педагогічні особливості розвитку дітей молодшого шкільного віку;

- здійснювати допомогу вчителям, вихователям у проведенні виховної роботи з учнями в умовах закладу загальної середньої освіти;
- спостерігати та аналізувати різні форми позакласної виховної роботи;
- визначати конкретні виховні завдання, виходячи із загальної мети виховання з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів;
- планувати і проводити позаурочні виховні заходи у закріпленому класі під керівництвом учителя-класовода і методиста;
- брати участь у роботі з батьками;
- здійснювати вивчення сучасного стану виховної роботи в школі, передового педагогічного досвіду.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Початкова освіта» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта у студентів-практикантів мають бути сформовані **програмні компетентності та відповідні програмні результати навчання**, а саме:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії.

ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.

СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформативної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-5. Здатність до проектування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформативної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

Результати навчання за дисципліною

	Програмні результати навчання визначені ОП
ПР-01	Організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.
ПР-02	Управляти складною професійною діяльністю та проектами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах.
ПР-04	Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.
ПР-05	Організовувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.
ПР-06	Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформативної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.
ПР-07	Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.
ПР-08	Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.
ПР-09	Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими учнями результатами.
ПР-10	Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПР-11	Використовувати в освітній практиці різні прийоми формування, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.
ПР-12	Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.
ПР-13	Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.
ПР-14	Організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проєктувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.
ПР-15	Забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.
ПР-19	Збирати, інтерпретувати та застосовувати культурні надбання регіону в освітньому процесі початкової школи.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОПЕДЕВТИЧНОЇ ПРАКТИКИ

Напрями діяльності студентів-практикантів

1. Організаційна робота.

1.1. Ознайомлення із завданнями та змістом практики.

Участь у настановній конференції. Ознайомлення з метою, завданнями і змістом навчальної пропедевтичної практики в ЗЗСО (виховні заходи), розподілом за базами практики, з її керівниками, вимогами до оформлення звітної документації. Визначення правил поведінки у навчальному закладі освіти, прав й обов'язків студентів-практикантів.

1.2. Знайомство з базою практики.

Бесіда з адміністрацією, ознайомлення з матеріалами сайту навчального закладу для з'ясування історії, традицій, основних завдань і напрямів роботи закладу загальної середньої освіти, режиму роботи та матеріальної бази; кадрового складу педагогічного колективу і контингенту учнів; особливостей організації освітнього процесу; напрямів і форм позаурочної роботи (наявність органів учнівського самоврядування, осередків дитячих і юнацьких громадських організацій, гуртків, секцій, творчих колективів).

Розподіл студентів-практикантів за класами для спостереження і організації виховної роботою ЗЗСО. Знайомство з учителем-класоводом, вихователем групи продовженого дня; узгодження графіку роботи на період практики. Складання індивідуального плану проведення навчальної пропедевтичної практики (виховні заходи) (у відповідності з планом виховної роботи класу) і виконує його.

1.3. Підготовка звітної документації з педагогічної практики.

Оформлення звіту про результати навчальної пропедевтичної практики в ЗЗСО (виховні заходи); щоденника практики.

1.4. Захист результатів педагогічної практики.

Презентація результатів навчальної пропедевтичної практики в ЗЗСО (виховні заходи) на підсумковій конференції.

2. Ознайомлення з виховною роботою в ЗЗСО

2.1. Знайомство з класом, за яким закріплений студент на період практики.

Бесіда з вчителем-класоводом та учнями класу, ознайомлення з планом виховної роботи класного керівника з метою вивчення: особливостей планування та організації виховної роботи в конкретному класному колективі учнів; традицій класного та шкільного колективу; форм взаємодії класного керівника з батьками; рівнів вихованості учнів класу.

2.2. Відвідування й аналіз загальношкільного / класного виховного заходу (колективного, групового або індивідуального).

Відвідування загальношкільного (за планом школи) або класного (за планом класного керівника) виховного заходу. Психолого-педагогічний аналіз відвіданого виховного заходу. Ознайомлення з організацією учнівського самоврядування в класі.

2.3. Вивчення особливостей організації педагогічної взаємодії вчителя з учнями під час уроків та виховних заходах.

Відвідування уроків (**не менше 18 уроків**) з метою визначення й аналізу елементів педагогічної майстерності та прийомів педагогічного спілкування. Упродовж навчальної практики здобувач освіти проводить **2 виховних заходів**, одне з яких є заліковим, спостерігає та аналізує виховні заходи інших студентів. Складання конспекту виховних занять, затвердження їх у вчителя класу, викладача-керівника практики та проводить їх.

3. Навчально-методична діяльність студентів

3.1. Дослідження особливостей розвитку учнів і їх місця в класному колективі.

Проведення спостережень під час навчального та виховного процесів з метою виявлення формальних і неформальних лідерів, виявлення окремих угруповань у середині класу та їхніх взаємовідносин між собою. Дослідження пізнавальних інтересів учнів і мотивів навчальної діяльності як необхідної передумови врахування їх у подальшій навчальній та виховній діяльності.

3.2. Складання психолого-педагогічної характеристики учнівського колективу та учня.

Вивчення учнівського колективу: вивчення вікових та індивідуальних особливостей учнів, їхніх нахилів та інтересів, рис характеру, взаємовідносин у класі в ході навчального та виховного процесів, шляхом вивчення документації, бесід з учнями, спостереження.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

I тиждень:

1 день. Знайомство зі школою, зустріч з адміністрацією. Закріплення здобувачів вищої освіти за вчителями початкових класів ЗЗСО. Знайомство з системою виховної роботи школи. Заповнення щоденника (відомості про школу, складання індивідуального плану роботи). Відвідування уроків. Аналіз діяльності.

2 день. Ознайомлення зі Статутом школи, правилами внутрішнього розпорядку, відвідування уроків. Знайомство з учнями та вчителем початкових класів. Заповнення щоденника (розклад уроків, складання графіку відвідування уроків).

3 день. Ознайомлення із шкільною та класною документацією (план роботи школи, календарно-тематичний план та поурочні плани роботи учителя, план виховної роботи учителя, журнали, особові справи учнів). Відвідування уроків. Підготовка виховного заходу, аналіз діяльності. Робота зі щоденником.

4 день. Проведення фрагменту уроку чи виховного заходу, аналіз діяльності. Заповнення щоденника.

5 день. Відвідування уроків. Проведення фрагменту уроку чи виховного заходу, аналіз діяльності. Проведення бесід з вчителем та завучем школи. Заповнення щоденника.

II тиждень:

1 день. Відвідування уроків. Проведення фрагменту уроку чи виховного заходу, аналіз діяльності. Заповнення щоденника.

2 день. Проведення фрагментів уроків, виховних заходів, аналіз діяльності. Заповнення щоденника.

3 день. Проведення фрагментів уроків, виховних заходів, аналіз діяльності. Заповнення щоденника.

4 день. Проведення фрагментів уроків, виховних заходів, аналіз діяльності. Заповнення щоденника.

5 день. Оформлення звітної документації. Обговорення результатів навчальної пропедевтичної практики в ЗЗСО (виховні заходи) в школі.

За 2 – 3 дні до закінчення терміну пропедевтичної практики здобувач вищої освіти повинен оформити звітну документацію, обговорити її зміст та результати практики з вчителем та методистами від ЗВО, завірити звітну документацію в адміністрації школи, де відбувалася практика.

За підсумками пропедевтичної навчальної практики проводиться звітна (підсумкова) конференція, де здобувачі вищої освіти мають можливість висловити свої думки щодо організації практики, її змісту, тих труднощів та проблем, які виникли в ході виконання завдань практики.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В ПЕРІОД ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Таблиця 1

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	<p><i>Високий рівень:</i> студент-практикант володіє навчально-дослідними методами, уміє використовувати їх у своїй роботі, отримані результати відображає в записах у щоденнику педагогічної практики та звіті з педагогічної практики;</p> <ul style="list-style-type: none"> – здатний до аналізу проведених учителем уроків і виховних заходів; – завжди гуманно ставиться до учнів, їхніх потреб у професійному самовизначенні, орієнтує на самовиховання й самоосвіту, буде дружні стосунки в педагогічному колективі, його поважають учні, позитивно відгукуються вчителі й класний керівник; – оформляє документацію відповідно до висунутих вимог, помилок не допускає, своєчасно подає на перевірку відповідну документацію; – постійно відвідує заклад освіти, виховні заходи, дотримується режиму й розпорядку закладу освіти, завжди відповідально ставиться до своїх дій, аналізує та коригує їх, педагогічний колектив має позитивну думку про нього.
82 – 89	<p><i>Достатньо високий рівень:</i> студент-практикант володіє навчально-дослідними методами, однак не завжди використовує їх у своїй роботі, результати їх використання недостатньо відображені в записах щоденника педагогічної практики, звіті з педпрактики;</p> <ul style="list-style-type: none"> – у більшості випадках позитивно ставиться до учнів та до педагогічного колективу; – здатний до аналізу проведених учителем уроків і виховних заходів; – відвідує заклад освіти, уроки та виховні заходи, дотримується режиму й розпорядку закладу освіти, однак є поодинокі пропуски у відвідуванні навчального закладу, сформовано відповідальне ставлення до своїх дій, вчинків.
74 – 81	<p><i>Середній рівень:</i> студент-практикант володіє окремими навчально-дослідними методами, однак не завжди використовує їх у своїй роботі, результати їх використання недостатньо відображені в записах щоденника педагогічної практики, звіті з педпрактики;</p> <ul style="list-style-type: none"> – у більшості випадках позитивно ставиться до учнів та до педагогічного колективу; – здатний до аналізу проведених учителем уроків і виховних заходів, але допускається незначних помилок під час аналізу й оформленні звітної документації; – відвідує заклад освіти, уроки та виховні заходи, дотримується режиму й розпорядку закладу освіти, однак є пропуски у відвідуванні без поважних причин, деякі запізнення, поодинокі випадки безвідповідального ставлення до своїх дій, вчинків, несистематично їх аналізує та коригує.

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
64 – 73	<p>Достатній рівень: студент-практикант на достатньому рівні володіє навчально-дослідними методами, іноді відчуває труднощі у використанні їх у своїй роботі, результати їх використання відображені в записах щоденника педагогічної практики, звіті з педпрактики;</p> <ul style="list-style-type: none"> – здійснює аналіз проведених уроків і виховних заходів, проте має у своїй діяльності певні недоліки; – допускає помилки в оформленні документації, своєчасно не подає на перевірку відповідну документацію; – в окремих випадках проявляє байдуже ставлення до учнів та до педагогічного колективу; – має пропуски занять в закладі освіти, не дотримується режиму й розпорядку закладу освіти, прояви безвідповідального ставлення до своїх дій, вчинків.
60 – 63	<p>Задовільний рівень: студент-практикант у цілому володіє навчально-дослідними методами, проте відчуває труднощі у використанні їх у своїй роботі, результати їх використання відображені в поодиноких записах щоденника педагогічної практики, звіті з педпрактики;</p> <ul style="list-style-type: none"> – здійснює аналіз проведених уроків і виховних заходів, проте має у своїй діяльності серйозній недоліки; – допускає помилки в оформленні документації, своєчасно не подає на перевірку відповідну документацію; – проявляє байдуже ставлення до учнів та до педагогічного колективу; – без поважних причин пропускає заняття в закладі освіти, не дотримується режиму й розпорядку закладу освіти, безвідповідально ставиться до своїх дій, вчинків, байдуже ставиться до їх аналізу та коригування.
35 – 59	<p>Низький рівень: студент-практикант переважно не володіє навчально-дослідними методами, відчуває труднощі у використанні їх у своїй роботі, результати їх використання відображені у фрагментарних записах щоденника педагогічної практики, звіті з педпрактики;</p> <ul style="list-style-type: none"> – здійснює аналіз проведених уроків і виховних заходів, проте має у своїй діяльності серйозній недоліки; – своєчасно не подає на перевірку відповідну документацію; – проявляє байдуже ставлення до учнів та до педагогічного колективу; – має 50 % пропущених занять в закладі освіти, не дотримується режиму й розпорядку закладу освіти, безвідповідально ставиться до своїх дій, вчинків, байдуже ставиться до їх аналізу та коригування.
1 – 34	<p>Низький рівень: студент-практикант не володіє навчально-дослідними методами, відчуває значні труднощі у використанні їх у своїй роботі; відсутній щоденник з педагогічної практики та звіт з педпрактики;</p> <ul style="list-style-type: none"> – має більше 50 % пропусків занять в закладі освіти.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ТА ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОПЕДЕВТИЧНОЇ ПРАКТИКИ В ЗЗСО

Основні положення практики:

1. Здобувач освіти після прибуття на практику повинен пройти інструктаж з техніки безпеки, протипожежної безпеки та ознайомитися з робочим місцем.
2. Під час проходження практики здобувач освіти зобов'язаний суворо дотримуватися правил внутрішнього розпорядку бази практики.
3. Звіт про практику студент складає відповідно до календарного плану проходження практики та Положення про проведення практик у СумДПУ імені А. С. Макаренка.
4. Здобувач освіти, який не виконав вимог практики вважається таким, що не виконав навчальний план.

Звітна документація студента-практиканта:

Здобувач в термін, зазначений керівником практики від кафедри, повинен здати такі документи:

- атестаційний лист;
- звіт проходження практики (звіт, який здобувач складає на підставі інформації та результатів практичної роботи отриманих протягом практики).
- щоденник студента-практиканта;
- розробка сценарію позакласного виховного заходу та його проведення;
- проведення профорієнтаційної роботи (презентацію спеціальності 013 Початкова освіта, відобразити в звіті);
- психолого-педагогічна характеристика на клас;
- психолого-педагогічна характеристика на учня;
- характеристика на студента з бази практики;
- фото та відеоматеріали підтвердження проходження практики.

Схема звіту здобувача вищої освіти-практиканта.

Звіт здобувача вищої освіти-практиканта – це письмовий аналіз і узагальнення проведеної роботи під час педагогічної практики із зазначенням своїх досягнень, недоліків та побажань щодо подальшого поліпшення професійно-педагогічної підготовки здобувачів вищої освіти. Звіт має 4 розділи:

I. Організаційна робота.

1. Прізвище вчителя, до якого був прикріплений.
2. Скільки відвідав уроків у вчителя, до якого був прикріплений.
3. Проведення занять з невстигаючими учнями та/або з учнями, які потребують додаткових, поглиблених знань. Результати цих занять.
4. Яку ще, крім цього, було проведено навчальну роботу.
5. Які наочні посібники виготовив.
6. Загальна характеристика і підсумки педагогічної практики з навчальної роботи.

II. Виховна позаурочна робота.

1. До якого класу був прикріплений. Кількість учнів у класі (дівчат, хлопців).
2. Прізвище вихователя групи продовженого дня.
3. На які теми мав бесіди з класним керівником або завучем школи.
4. Які позакласні заходи відвідав, які і скільки позакласних заходів провів самостійно.
5. Робота в гуртках (в яких, що зроблено).
6. Культпоходи. Екскурсії.
7. Участь в іншій позакласній і позашкільній роботі.
8. Як у класі практикант організував самоврядування учнів.
9. Робота з батьками учнів.
10. Загальна характеристика і підсумки педагогічної практики з виховної позакласної та позашкільної роботи.

III. Методична робота.

1. Скільки і на які теми були проведені бесіди:
  - а) з директором школи;
  - б) із завучем початкових класів;
  - в) з учителем.
2. Скільки разів був присутній на методичних об'єднаннях, на засіданнях педагогічної ради школи.
3. З якими документами ознайомився.
4. Що зроблено з методичної роботи.
5. Яку психолого-педагогічну та методичну літературу прочитав під час педагогічної практики (окремі книги, статті в журналах та інтернет-виданнях).

IV. Висновки.

1. Що дала навчальна пропедевтична практика в ЗЗСО (виховні заходи) здобувачеві вищої освіти (написати розгорнуто).
2. Її позивні моменти. Недоліки (конкретні приклади).
3. Пропозиції щодо поліпшення організації та проведення навчальної пропедевтичної практики в майбутньому.

Звіт з навчальної практики пишеться у довільній формі. До звіту додається щоденник. Звіт і перелічена документація, оформлені грамотно та охайно, подаються **через тиждень після** закінчення практики.

РОЗДІЛ II

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ПРОПЕДЕВТИЧНОЇ ПРАКТИКИ В ЗЗСО (ВИХОВНІ ЗАХОДИ)

Зразок оформлення звіту здобувача вищої освіти-практиканта.

ЗВІТ

про проходження навчальної пропедевтичної практики в ЗЗСО
(виховні заходи)

Студентки _____ (прізвище, ім'я)

Спеціальності 013 Початкова освіта, 0022 групи

Навчально наукового інституту педагогіки і психології

Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Місце проведення практики:

Термін практики:

№ з/п	День тижня, дата	Зміст роботи	Відмітка про виконання
1. Організаційна робота			
1.		Прізвище вчителя, до якого був прикріплений.	
2.		Скільки відвідав уроків у вчителя, до якого був прикріплений.	
3.		Проведення занять з невстигаючими учнями та/або з учнями, які потребують додаткових, поглиблених знань. Результати цих занять.	
..		.....	
II. Виховна позаурочна робота			
1.		До якого класу був прикріплений.	
2.		Кількість учнів у класі (дівчат, хлопців).	

3.		Прізвище вихователя групи продовженого дня	
4.		На які теми мав бесіди з класним керівником або завучем школи.	
...		.....	
III. Методична робота			
1.		Скільки і на які теми були проведені бесіди: а) з директором школи; б) із завучем початкових класів; в) з учителем.	
2.		Скільки разів був присутній на методичних об'єднаннях, на засіданнях педагогічної ради школи	
		.....	
IV. Висновки			
<p>1. Що дала навчальна пропедевтична практика в ЗЗСО (виховні заходи) здобувачеві вищої освіти (написати розгорнуто).</p> <p>2. Її позивні моменти. Недоліки (конкретні приклади).</p> <p>3. Пропозиції щодо поліпшення організації та проведення навчальної пропедевтичної практики в майбутньому.</p>			

Зміст щоденника навчальної пропедевтичної практики.

Щоденник навчальної пропедевтичної практики в ЗЗСО (виховні заходи) – це документ, у якому студент фіксує результати спостережень, аналізує їх, висвітлює зміст своєї роботи. Він призначений також для накопичення сучасних матеріалів, що використовуються в роботі школи, де студент проходить практику. У щоденнику можна фіксувати: аналіз планів виховної роботи класного керівника; планів роботи предметних, наукових гуртків; нові дидактичні й виховні прийоми та методи; різні засоби контролю; педагогічні знахідки в оформленні кабінетів; нові форми позакласної роботи тощо.

До щоденника записуються всі види робіт, які виконує студент-практикант, починаючи з настановчої конференції, згідно із завданнями педагогічної практики (див. зміст завдань пед. практики) та шляхами їх реалізації. Записи ведуться щоденно безпосередньо при виконанні завдань: фотографії уроків, виховних заходів; аналіз заходів і документів тощо.

Записи повинні бути обґрунтованими і розгорнутими. Наприкінці кожного дня в щоденник записується висновок.

Зразок оформлення щоденника навчальної пропедевтичної практики

**Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка**

Кафедра дошкільної і початкової освіти

**ЩОДЕННИК
НАВЧАЛЬНОЇ ПРОПЕДЕВТИЧНОЇ ПРАКТИКИ В ЗЗСО
(ВИХОВНІ ЗАХОДИ)**

Студента (ки) _____

II-го курсу навчально-наукового інституту педагогіки і психології

Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Місце проходження практики: _____

Термін проходження практики: _____

Керівник практики: _____

ВСТУП

1. Назва закладу загальної середньої освіти, його адреса:

---

2. Прізвище, ім'я та по батькові директора:

---

3. Прізвище, ім'я та по батькові заступника директора:

---

4. Прізвище, ім'я та по батькові класного керівника:

---

5. Прізвище, ім'я та по батькові вихователя групи продовженого дня:

Список учнів класу:

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Доручення	Інтереси, хобі
1.			
2.			
3.			
...			

Розклад дзвінків і розклад уроків класу, за яким закріплений студент-практикант

Розклад дзвінків:

1 урок _____

2 урок _____

3 урок _____

4 урок _____

5 урок _____

Розклад уроків у _____ класі

№ з/п	Понеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					

Приклад плану роботи на тиждень (термін практики: 2 тижні).

Понеділок (день перший), дата	Вівторок (день другий), дата	Середа (день третій), дата
<p>1. Знайомство зі школою, зустріч з адміністрацією.</p> <p>2. Закріплення здобувачів вищої освіти за вчителями початкових класів ЗЗСО.</p> <p>3. Знайомство з системою виховної роботи школи.</p> <p>4. Оформлення документа, який свідчить про прибуття здобувача освіти до ЗЗСО (повідомлення про прибуття).</p>	<p>1.</p> <p>2.....</p>	
Четвер (день четвертий), дата	П'ятниця (день п'ятий), дата	Субота, дата
		<p>1. Оформлення звітної документації.</p>

Робчі записи за кожен день практики.

Дата _____

Заплановано: _____

Виконано: _____

Схема аналізу відвіданих уроків.

Спостереження за уроком з курсу _____

Тема уроку: _____

Мета спостереження: _____

Зміст спостереження: _____

Висновок: _____

Методичні рекомендації щодо спостереження за організацією спілкування вчителя з класом під час уроку.

1. Визначить ступінь охайності, зібраності, доброзичливості вчителя на початку уроку.
2. Наскільки оперативно був початий урок (без зволікань, відволікання на сторонні справи, розмови з окремими учнями тощо)?
3. Як швидко був здійснений перехід від організації класу (привітання, розсаджування тощо) до наступного етапу уроку.

4. Як була сформульована мета уроку? Чи була вона яскравою, привабливою, чи показані шляхи її досягнення? Усі учні сприйняли її? Якими прийомами користувався вчитель, щоб це з'ясувати?

5. Які мовленнєві засоби взаємодії (спокійна сила голосу й інтонації, прості фрази та речення, образність мови, її динамічність, доцільні паузи), і невербальні (активне включення міміки, жестів, контакту очей) застосовував учитель?

6. За допомогою яких прийомів учитель управляє увагою школярів через спілкування, запобігає відволіканню (наприклад, якщо учень відволікається, то учитель може його «повернути» до навчального процесу різними способами: зробити зауваження; пильно подивитися; пройтись по класу; зробити докірливий вираз обличчя; постукати крейдою по дошці; зробити здивований вираз обличчя.... Учитель обирає найприйнятніший у конкретній ситуації)? Наведіть приклади!

7. Якими прийомами вчитель зацікавлює учнів матеріалом уроку (цікавим змістом уроку; ігровими прийомами; роботою в групах, що дає можливість учням спільно обговорювати питання й вирішувати завдання; цікавими запитаннями, на які учні спільно з учителем шукають відповіді; прикладами з особистого досвіду учителя й учнів; висловлюванням особистого ставлення учителя до проблем, які розглядаються тощо)?

8. Чи враховує вчитель індивідуальні особливості учнів (використання різнорівневих завдань; індивідуальних карток; індивідуальних і диференційованих домашніх завдань тощо)? Як саме?

9. Якими словами вчитель завершив урок (були зроблені короткі висновки за вивченою темою, використано ліричне заключне слово, учитель запропонував згадати те, що дітям сподобалось або їх вразило тощо).

10. Чи була використана рефлексія за підсумками уроку? Як учитель її проводив? Чи змінився настрій дітей наприкінці уроку?

11. Чи були оголошені та прокоментовані відмітки (оцінки) учнів? Як прореагували на них учні?

Загальна схема аналізу виховного заходу.

I. Загальні відомості.

1. Дата та місце проведення заходу, хто його проводить.
2. Форма роботи. Чи входить вона в систему виховної роботи або є епізодичною?
3. Мета заходу. На вирішення яких виховних завдань він розрахований?
4. Психологічне обґрунтування змісту й форми даного заходу: відповідність роботи загальним завданням виховання молодших школярів, рівню розвитку учнівського колективу, віковим особливостям школярів.

II. Аналіз підготовки заходу.

1. Хто був ініціатором проведення даного заходу і як він готувався? У чому і як виявилася активність, самостійність та ініціатива учнів?
2. У чому складалася підготовка? Чи вдалося в підготовчий період викликати в дітей розуміння необхідності й значимості майбутньої роботи?

III. Хід заходу.

1. Наскільки переконливо, чітко й емоційно були розкриті перед школярами мета й завдання проведеного заходу?
2. Наскільки цікаво й організовано він проходив?
3. Які знання придбали учні? Які почуття й переконання сформувалися в них?
4. До якої корисної діяльності спонукував даний захід?
5. Які висновки зроблені педагогом по ходу роботи й на закінченні? Яких результатів вдалося досягти?
6. Як даний захід позначився на взаєминах учнів? Який вплив здійснив на окремих школярів?
7. Які були роль і місце старших (учителя, класного керівника, батьків) у процесі роботи?

IV. Загальна оцінка.

1. Наскільки вдалося досягти мети? Причини неуспіху, невдач, помилок.
2. Висновки й пропозиції.

Орієнтовна схема психолого-педагогічної характеристики класу.

1. Загальні відомості про клас.

Кількість учнів, з них хлопців та дівчат. Віковий склад. Коли і як було сформовано даний колектив і яких змін він зазнав за час свого існування.

2. Структура колективу та взаємовідносини.

- Чи є угруповання в колективі?
- Чи існують конфлікти між окремими угрупованнями та їх лідерами?
- Ступінь згуртованості та узгодженості дій учнів в класі (в школі, поза школою).
- Формальні та неформальні лідери в класі.
- Як вирішуються в класі питання допомоги учням, які її потребують?
- Наявність в класі учнів, які перебувають в ізоляції. Ставлення класу до новачків.
- Особливості взаємин між хлопцями та дівчатами.

3. Ціннісні орієнтації класу.

- Рівень громадянської зрілості учнів класу. Які суспільне значущі інтереси мають місце?
- Духовні запити та пріоритетні цінності.
- Моральні якості особистості, які більш за все цінують в даному колективі, та якості, що викликають найбільший осуд.

4. Інтелектуальний розвиток класу.

- Загальна характеристика успішності в класі.
- Дисципліна класу на уроках.
- Ставлення до списування, підказок, шпаргалок.
- Чи прислуховуються учні до думки своїх товаришів по класу?
- Чи легко учні класу знаходять спільну мову при розв'язанні тих чи інших проблем?
- Громадська думка в класі. Чи часто вона змінюється і під впливом яких чинників?

– Життя класу після уроків. Участь учнів у роботі гуртків, секцій, позашкільній діяльності.

– Стан критики та самокритики у класі. Як сприймають учні класу критичні зауваження?

5. Емоційний клімат класу.

– Який настрій переважає в класі?

– Чи хвилюють невдачі класу всіх учнів?

– Емоційне «благополуччя» чи «неблагополуччя» окремих учнів.

– Чи вміють учні класу контролювати та регулювати свої емоції

6. Вольові характеристики класу.

– Чи здатний клас мобілізувати фізичні та духовні сили на подолання труднощів чи перепон?

– Чи може клас швидко і самостійно приймати рішення. Приймавши рішення, клас береться за його виконання чи зволікає з ним?

– Чи завжди клас доводить справу до кінця?

– Чи здатний клас на розумний і виправданий ризик?

7. Педагогічне керівництво класом.

Особистість класного керівника. Стиль його взаємовідносин з класом. Авторитетність. Здійснення диференційованого та індивідуального підходів при роботі з учнями.

8. Загальні психолого-педагогічні висновки.

– Загальна характеристика рівня розвитку колективу класу.

– Позитивні аспекти й недоліки в організації життя та діяльності класу.

– Рекомендації щодо подальшої роботи з конкретним класом.

Орієнтовна схема психолого-педагогічної характеристики на учня.

1. Загальні відомості

Прізвище та ім'я учня. Вік. Клас. Стан здоров'я. Загальний фізичний розвиток. Умови життя в сім'ї. Друзі, знайомі учня поза школою.

2. Взаємостосунки з колективом класу та вчителями.

- Психологічний статус у колективі. Усвідомлення свого статусу.
- Характер стосунків з однокласниками. З ким товаришує і чому? З ким конфліктує і з якої причини?
- Як складаються взаємостосунки з учнями протилежної статі?
- Чи цінує своє перебування та навчання в цій школі (в колективі свого класу), що саме цінує?
- Стосунки, що склалися між учнем та класним керівником, іншими вчителями (чи є контакт, любить, поважає їх).

3. Особливості характеру й темпераменту.

- Яскраво виражені позитивні та негативні риси характеру.
- Вольові якості.
- Тип і особливості темпераменту; його прояви у різних сферах діяльності учня.
- Переважаючий настрій, причини змін настрою.

4. Навчальна діяльність.

- Успішність з різних предметів. Загальний розумовий розвиток. Кругозір, начитаність.
- Педагогічні особливості, що проявляються в процесі навчання:
  - а) особливості уваги (зосередженість, сталість, розсіяність);
  - б) особливості сприймання та швидкість сприймання;
  - в) рівень і характер розвитку мимовільного та довільного запам'ятовування (заучує механічно чи осмислено; чи володіє раціональними прийомами запам'ятовування, швидкість та міцність запам'ятовування, легкість відтворення), індивідуальні особливості пам'яті;

г) розвиток мислення (вміння виділяти основне, вміння порівнювати, узагальнювати, робити самостійні висновки, швидко знаходити шляхи розв'язання; рівень засвоєння загальних та абстрактних понять);

д) розвиток уяви (багатство відтворюючої та творчої уяви в різних видах навчальної діяльності та мови).

– Наявність інтересу до навчання, спрямування інтересу.

– Старанність та наполегливість у навчанні.

– Вміння вчитися (дотримання режиму дня, організованість, вміння самостійно працювати з книгою, контролювати себе, складати конспекти тощо).

– Розвиток мови та культури мовлення.

– Мотиви навчання.

5. Ставлення до праці.

– Любить чи не любить працювати? Який вид праці є найбільш привабливим до учня?

– Чи поважає людей праці та результати чужої праці?

– Які має трудові вміння та навички?

– Організованість, дисциплінованість у праці.

6. Спрямованість особистості учня та спеціальні здібності.

– Перелік інтересів, їх характер, глибина та активність.

– Ідеали, ціннісні орієнтири та життєві плани.

– Чи є в учня здібності до тієї чи іншої діяльності? У чому проявляються і яким чином розкриваються?

7. Загальні психолого-педагогічні висновки.

– Визначення найважливіших психолого-педагогічних завдань, які стоять перед здобувачем вищої освіти у його виховній роботі з конкретним учнем;

– рекомендації щодо шляхів подальшої роботи з цим учнем.

Список використаних джерел

1. Бібліотека методичних матеріалів для вчителів / Всеосвіта. URL: <https://vseosvita.ua>
2. Гаврилюк Н. Г. Використання інноваційних технологій в роботі з батьками. Методичний посібник. Київ, 2012. С. 35.
3. Грицюк Л. Батьківський комітет – допомога в усьому. *Директор школи*. 2013. №21 С. 4-14.
4. Денисюк Л. Співпраця з батьками та громадськими організаціями – важлива складова сучасної освіти. *Директор школи*. 2012. № 17. С. 51–57.
5. Журба К. Взаємодія сім'ї і школи у вихованні гідної людини. *Шкільний світ*. 2013. № 18. С. 4-7.
6. Люшин М. О. Моделювання педагогічного середовища / упорядник М. О. Люшин. Харків: Видавнича група «Основа», 2012. 22 с.
7. Настільна книга керівника дошкільного навчального закладу. Частина 4 / упор.: Т. В. Панасюк, Н. М. Курочка. Тернопіль: Мандрівець, 2012. 304 с.
8. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
9. Ковтун О. Єдиний освітній простір для педагогів, батьків та їхніх дітей. *Практика управління дошкільним закладом*, 2014. № 4. С. 7-15
10. Крутько М. Відповідальне батьківство. *Школа*. 2013. № 2. С. 53–56.
11. Сухарева Л. С. Піклуємось разом з батьками. Робота з батьками дошкільників. Харків: Вид. група «Основа»: «Тріада», 2008. 128 с.
12. Устинова Н. В. Взаємодія школи і сім'ї у вихованні дітей та молоді. Принципи гуманістичної педагогіки. 2015. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://readbookz.com/book/172/5533.html>
13. Цуркан Л. Форми роботи з батьками. *Директор школи*. 2010. №5. С.56–59.

Методичне видання

КОЛИШКІНА АЛЛА ПЕТРІВНА

**НАВЧАЛЬНА ПРОПЕДЕВТИЧНА ПРАКТИКА
В ЗЗСО (виховні заходи)**

Методичні рекомендації з навчальної пропедевтичної практики в ЗЗСО
(виховні заходи) для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
спеціальності 013 Початкова освіта

Суми: СумДПУ, 2023
Свідоцтво ДК № 231 від 02.11.04р.

Комп'ютерний набір та верстка Колишкіна А. П.

Підписано до друку 24.04.23 р.
Формат 60 x 84/16. Гарн. «Times New Roman». Папір офсетний.
Друк ризогр. Умовн. друк. арк. 2,33. Обл.вид. арк. 1,27
Тираж 100 прим.

СумДПУ імені А. С. Макаренка 2023
40002, м. Суми, вул.. Роменська, 87.